

Regelink
Ecologie & Landschap

Nader onderzoek naar vleermuizen, huismussen, steenmarters en vissen

Hartman Sannestraat en Stevens Huygenstraat, Sint Annaparochie

In het kader van de Flora- en faunawet

Definitief

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	M.T. Berghuis
In opdracht van	Gemeente Het Bildt
Naam opdrachtgever	B. van der Veer
Rapportnummer	RA12260-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	25 juli 2013
Aantal pagina's	34
Collegiale toets	P.T. Twisk
Wijze van citeren	Berghuis, M.T. , 2013. Nader onderzoek naar vleermuizen, huismussen, steenmarters en vissen Hartman Sannestraat en Stevens Huygenstraat, Sint Annaparochie. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA12260-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus en Samenwerkingsverband Ecologie

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding.....	7
1.2 Doel.....	7
1.3 Leeswijzer.....	7
2 Werkwijze en inspanning.....	9
2.1 Vleermuizen.....	9
2.2 Volledigheid inventarisatie.....	10
2.3 Huismussen.....	10
2.4 Steenmarter.....	10
2.5 Vissen.....	10
3 Omschrijving plangebied.....	11
Aanwezige ecotopen.....	11
4 Resultaten.....	13
4.1 Vleermuizen.....	13
4.1.1 Per soort.....	13
4.1.2 Per functie.....	14
4.2 Huismus.....	14
4.3 Steenmarter.....	14
4.4 Vissen.....	14
5 Ingreep.....	15
6 Toetsing aan de Flora- en faunawet.....	17
6.1 Effecten op vleermuizen.....	17
6.2 Effecten op huismussen.....	17
6.3 Effecten op steenmarter.....	17
6.4 Effecten op vissen.....	18
6.5 Toetsing Flora- en faunawet vleermuizen.....	18
6.6 Toetsing Flora- en faunawet huismussen.....	18
6.7 Toetsing Flora- en faunawet steenmarter.....	18
6.8 Toetsing Flora- en faunawet vissen.....	18
7 Conclusies en aanbevelingen.....	19
7.1 Conclusies	19
7.1.1 Vleermuizen.....	19
7.1.2 Huismussen.....	19
7.1.3 Steenmarter.....	20
7.1.4 Vissen.....	20
7.2 Aanbevelingen.....	20

8 Literatuurlijst.....	21
8.1 Literatuur.....	21
8.2 Websites.....	21
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied.....	23
Bijlage 2 Verspreidingskaarten.....	25
Bijlage 3 Flora- en faunawet.....	27
A. Verbodsbepalingen.....	27
B. Algemene maatregel van Bestuur (AmvB).....	27
C. Gedragscodes.....	29
Bijlage 4 Definities.....	31

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens twee locaties in St. Annaparochie opnieuw in te richten. Het betreft een locatie aan de Hartman Sannestraat en een locatie aan de Steven Huygenstraat in St. Annaparochie.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht vóór de ingreep onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna (potentieel) voorkomen in het gebied dat beïnvloed wordt door de voorgenomen ingrepen.

Uit een ecologische potentie-inschatting van Regelink Ecologie & Landschap (juli, 2012) blijkt dat in het plangebied mogelijk beschermde vleermuissoorten, huismussen, steenmarters en vissen voorkomen. In vervolg hierop heeft Regelink Ecologie & Landschap in opdracht van gemeente Het Bildt onderzoek naar vleermuizen, huismussen, steenmarters en vissen uitgevoerd.

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke soorten vleermuizen komen voor in het plangebied?
- Komen huismussen (*Passer domesticus*) voor in het plangebied?
- Komt de steenmarter (*Martes foina*) voor in het plangebied?
- Welke soorten vissen komen voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige soorten vleermuizen, huismussen, steenmarter en vissen?
- Leidt de ingreep (mogelijk) tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden werkwijze en inspanning beschreven, hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het plangebied. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 5 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep, gerelateerd aan de aanwezige soorten, getoetst aan de Flora- en faunawet (hoofdstuk 6). In hoofdstuk 7 volgen de conclusies en aanbevelingen. Tenslotte is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 8).

2 Werkwijze en inspanning

Op 21 augustus en 13 september 2012, 9, 18, 25 april, 16 mei en 6 juni 2013 is het plangebied Hartman Sannestraat en Stevens Huygenstraat, Sint Annaparochie geïntervieweerd op vleermuizen, huismussen, steenmarters en vissen. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in dit hoofdstuk nader toegelicht.

Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van vleermuizen, huismussen, steenmarters en vissen (Tabel 1).

Tabel 1. Datum, tijdstip en weersomstandigheden waarop de inventarisatie uitgevoerd is.

Datum	Tijdstip	Type onderzoek	Naam medewerker	Weersomstandigheden
21-08-2012	avond	vissen en vleermuis-onderzoek	M.T. Berghuis	18°C, lichte bewolking, droog, 1Bft
13-09-2012	avond	vleermuis-onderzoek	M.T. Berghuis	11°C, lichte bewolking, droog, 2Bft
09-04-2013	ochtend	broedvogels	M.T. Berghuis	5°C, licht bewolkt, droog, 3Bft
18-04-2013	avond	steenmarter	M.T. Berghuis	8°C, onbewolkt, droog, 4 Bft
25-04-2013	ochtend	broedvogels	M.T. Berghuis	12°C, zwaar bewolkt, droog, 2 Bft
16-05-2013	ochtend	vleermuis-onderzoek, broedvogels en steenmarter	M.T. Berghuis	7°C, licht bewolkt, droog, 2 Bft
06-06-2013	avond	vleermuis-onderzoek en steenmarter	M.T. Berghuis	10°C, onbewolkt, droog, 3 Bft

2.1 Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken is op basis van geluid en zicht geïntervieweerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Petterson D240x) is de echolocatie, die vleermuizen uitzenden, hoorbaar gemaakt voor mensen.

Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt met een extern opname apparaat (type: Roland Edirol R09H). Met behulp van het computerprogramma Batsound is een nadere analyse uitgevoerd. Hierbij zijn de criteria zoals beschreven door Arjan Boonman (www.batecho.eu) toegepast. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geïntervieweerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

Gedurende het voorjaar (tussen mei en augustus) zijn de bezoeken direct vanaf

zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd. Gedurende de nazomer (augustus tot oktober) zijn de bezoeken tussen één uur na zonsondergang en één uur voor zonsopkomst uitgevoerd. In deze periode is minimaal twee uur geïnventariseerd.

2.2 Volledigheid inventarisatie

Het vleermuis-onderzoek is volgens het vleermuisprotocol 2012 van de Gegevens Autoriteit Natuur uitgevoerd.

De inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnames. Hierdoor is niet uitgesloten, dat soorten en functies die niet waargenomen zijn, op een ander tijdstip ook niet aanwezig kunnen zijn. Dit is echter acceptabel gezien de Flora- en faunawet een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 2 (Zorgplicht) van de Flora- en faunawet. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

2.3 Huismussen

Het plangebied is onderzocht op huismussen. De inventarisatie voor huismussen is uitgevoerd conform de soortenstandaard huismus. De veldbezoeken zijn minimaal 2 uur na zonsopkomst en met een tussenperiode van minimaal 10 dagen uitgevoerd. De veldbezoeken zijn uitgevoerd op 9, 25 april en 16 mei 2013.

2.4 Steenmarter

Om de aan- of afwezigheid van de steenmarter in het plangebied vast te stellen zijn drie veldbezoeken uitgevoerd. Tijdens de veldbezoeken is het plangebied op geluid en zicht geïnventariseerd. Hierbij is gekeken naar sporen van de steenmarter, zoals voetafdrukken en holtes.

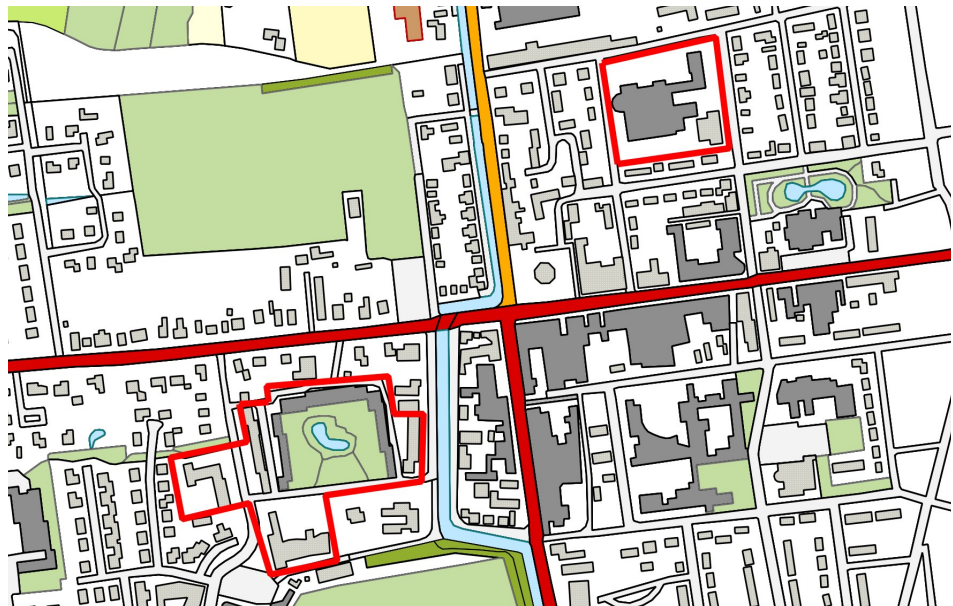
De drie veldbezoeken zijn in de avond van 18 april, 16 mei en 6 juni 2013 uitgevoerd.

2.5 Vissen

Om de aan- of afwezigheid van beschermde vissen vast te stellen is het plangebied eenmaal onderzocht. Tijdens het veldbezoek is de vijver in het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde vissen. De vijver is met behulp van een schepnet bemonsterd. De vijver is steekproefsgewijs onderzocht, waarbij zoveel mogelijk verschillende delen van het habitat zijn bevestigd. De waarnemingen zijn in een handcomputer (pda) ingevoerd. Het veldbezoek is uitgevoerd op 21 augustus 2012.

3 Omschrijving plangebied

Het plangebied ligt in Sint Annaparochie, in de provincie Friesland. Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden: deelgebied 1 is gelegen aan de Hartman Sannestraat en deelgebied 2 aan de Steven Huygenstraat. In Figuur 1 zijn de ligging en de begrenzingen van beide deelgebieden weergegeven. Deelgebied 1 bestaat uit een schoolgebouw, enkele rijtjeswoningen en een groene zone met een vijver. Dit deelgebied wordt aan de zuidzijde begrensd door het gemeentelijke zwembad, aan de westzijde door bebouwing, aan de noordzijde door bebouwing, en aan de oostzijde door een vaart. Deelgebied 2 bestaat uit een schoolgebouw. Deelgebied 2 wordt rondom begrensd door bebouwing en gemeentelijk groen.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing van het plangebied in rood aangegeven. Deelgebied 1 ligt linksonder, deelgebied 2 rechtsboven. ©Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2012

Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 1):

- enkele gebouwen met dakpannen, houten betimmering en spouwmuur;
- een vijver;
- dunne bomen, bestaande uit onder andere gewone vlier (*Sambucus nigra*), lijsterbes (*Sorbus aucuparia*), zwarte els (*Alnus glutinosa*) en berk (*Betulus spec.*) (diameter borsthoogte < 25 cm);
- dikke bomen, bestaande uit linde (*Tilia spec.*) en es (*Fraxinus excelsior*) (diameter borsthoogte > 25 cm), zonder holtes;
- lage, opgaande begroeiing bestaande uit haagbeuk (*Carpinus betulus*).

4 Resultaten

4.1 Vleermuizen

Gedurende het onderzoek werden binnen het plangebied vier soorten vleermuizen aangetroffen:

- gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*);
- laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

Hieronder worden per soort de waarnemingen en functies weergegeven. Verspreidingskaarten zijn opgenomen in Bijlage 2 .

4.1.1 Per soort

Gewone dwergvleermuis

Tijdens de inventarisaties zijn verspreid over het plangebied enkele gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. Echter tijdens de kraamtijd waren er bijna geen vleermuizen in het plangebied aanwezig. Tijdens het eerste bezoek vloog een enkele vleermuis over het deelgebied 1 in deelgebied 2 waren geen vleermuizen aanwezig. Tijdens het paarseizoen zijn vier roepende mannetjes gehoord.

Ruige dwergvleermuis

Alleen tijdens de inventarisaties in de paartijd is bij de Sanne Hartman schoolgebouw (deelgebied 1) een foeragerende en roepende ruige dwergvleermuis waargenomen. In deelgebied 2 is geen ruige dwergvleermuis waargenomen.

Rosse vleermuis

In deelgebied 1 is alleen tijdens de paartijd een foeragerende rosse vleermuis waargenomen. In deelgebied 2 is zowel tijdens de kraam als de paartijd geen rosse vleermuis in het gebied waargenomen.

Laatvlieger

Tijdens de kraamtijd zijn geen laatvliegers in het plangebied waargenomen. Tijdens de paartijd zijn in beide deelgebieden foeragerende laatvliegers waargenomen.

4.1.2 Per functie

Foerageergebied

In het plangebied foerageren laatvliegers, rosse vleermuis, gewone en ruige dwergvleermuizen. Op grond van de geringe omvang van het plangebied en het beperkte aantal foeragerende dieren kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen is.

Vliegroutes

De aanwezige lijnvormige elementen in deelgebied 1 werden niet als vliegroute gebruikt. Essentiële vliegroutes zijn dan ook niet aanwezig in het plangebied.

Vaste rust- en of verblijfplaatsen

In de zomermaanden werden geen vaste rust- en of verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Tijdens de paarperiode (augustus-september) werden vier roepende gewone dwergvleermuizen. Gewone dwergvleermuizen roepen al vliegend om vrouwtjes naar hun paarverblijfplaats te lokken. Doordat zij hierbij door hun hele territorium vliegen is het doorgaans lastig om de exacte paarverblijfplaats te lokaliseren. Daarnaast is eenmaal een roepende ruige dwergvleermuis waargenomen. Ook voor de ruige dwergvleermuis was het niet mogelijk om de exacte paarverblijfplaats te lokaliseren.

4.2 Huismus

In deelgebied 1 zijn geen nestplaatsen van huismussen waargenomen. Tijdens de veldbezoeken zijn geen zingende huismussen op de daken van de woningen aangetroffen of op andere richels van het schoolgebouw. In beide deelgebieden zijn enkel huismussen in de bossages aangetroffen. In deelgebied 1 gebruiken ze de bossages om in te schuilen en om te foerageren. Ook in deelgebied 2 gebruiken ze de bossages om te overnachten en om te foerageren, ze broeden in de woningen naast deelgebied 2.

Enkel is in een schoorsteen een broedende kauw waargenomen.

4.3 Steenmarter

In het plangebied zijn geen sporen van de steenmarter waargenomen.

4.4 Vissen

In de vijver in het plangebied zijn geen beschermde vissen aangetroffen.

5 Ingreep

De gemeente de Bildt is voornemens om de beide deelgebieden Hartman Sannestraat en Stevens Huygenstraat, Sint Annaparochie opnieuw in te richten.

In deelgebied 1 wil de gemeente een Campus realiseren ten behoeve van twee bestaande scholen voor voortgezet onderwijs (de OSG Piter Jelles school en de CSG Ulbe van Houten school), eventueel aangevuld met woningen langs de kade. De CSG Ulbe van Houten school wordt dan verplaatst naar de Hartman Sannestraat, waardoor de huidige locatie aan de Steven Huygenstraat 4 (deelgebied 2) voor herontwikkeling in aanmerking komt.

De bestaande woningen op de locatie van de Campus zullen worden gesloopt. De huidige schoolgebouwen aan de Hartman Sannestraat worden niet allemaal gesloopt. Het gebouw helemaal links binnen deelgebied 1 (zie Figuur 1 linksonder) wordt niet gesloopt. Voor de andere schoolgebouwen is het nog onduidelijk of deze worden gesloopt of niet

Ingrepen die ten behoeve van de ingreep in het plangebied plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- slopen van gebouwen;
- kappen van bomen;
- verwijderen van struweel;
- dempen van de vijver;
- realisatie van nieuwbouw.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen. Onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

6 Toetsing aan de Flora- en faunawet

6.1 Effecten op vleermuizen

In het plangebied zijn meerdere paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aanwezig. Bij sloop van de bestaande bebouwing worden deze verblijfplaatsen verwijderd. Het schoolgebouw in deelgebied 1 blijft in zijn geheel behouden, daardoor blijven de paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis op deze locatie behouden.

Daarnaast is in het plangebied een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aanwezig. De exacte locatie was niet te bepalen. Het lijkt erop dat de ruige dwergvleermuis een paarverblijfplaats heeft in het schoolgebouw of in een van de bomen naast het schoolgebouw in deelgebied 1. Aangezien het schoolgebouw in deelgebied 1 niet wordt gesloopt blijft de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis behouden.

Er zijn geen zomer- en of kraamverblijfplaatsen waargenomen. Daarnaast zijn er geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een winterverblijfplaats voor grotere aantallen dieren.

Gedurende het onderzoek werden er geen vliegroutes waargenomen. Essentiële vliegroutes zijn vermoedelijk niet aanwezig in het plangebied.

Indien de nieuwbouw geschikt gemaakt wordt als vaste rust- en/of verblijfplaats voor vleermuizen ontstaat een nieuwe situatie die voor de aanwezige vleermuizen waarschijnlijk dezelfde waarde heeft als de huidige situatie.

6.2 Effecten op huismussen

In deelgebied 1 zijn geen huismussen waargenomen met broedindicerend gedrag, daarom kan redelijkerwijs worden gesteld dat er geen nesten van huismussen in het deelgebied 1 aanwezig zijn. Deelgebied 2 heeft geen geschikte broedgelegenheden voor de huismus, waardoor broedgevallen op voorhand konden worden uitgesloten.

De in het plangebied aanwezige groen wordt door huismussen gebruikt als slaapplek en foerageergebied. In de omgeving van deelgebied 1 is voldoende groen aanwezig wat als alternatief voor de huismus kan dienen. Deelgebied 2 blijft in eerste instantie ongewijzigd, waardoor het aanwezige groen behouden blijft.

Daarom kan worden gesteld dat de ingreep geen negatief effect zal hebben op de huismus.

6.3 Effecten op steenmarter

In het plangebied zijn geen sporen of zichtwaarnemingen van de steenmarter gevonden. Doordat het gebied meerdere malen in de nacht is onderzocht kan worden gesteld dat de steenmarter niet in het plangebied voorkomt.

Daarom kan worden gesteld dat de ingreep geen negatief effect zal hebben op de

huismus.

6.4 Effecten op vissen

In het plangebied zijn geen beschermde vissen aangetroffen. Daarom kan worden gesteld dat de ingreep geen negatief effect zal hebben op vissen.

6.5 Toetsing Flora- en faunawet vleermuizen

Artikel 11 van de Flora- en faunawet verbiedt onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen.

De voorgenomen ingreep heeft een negatief effect op de lokaal aanwezige populatie, maar omdat het een gering aantal dieren betreft, zal de ingreep geen effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Toch is het niet toegestaan de ingreep zonder aanvullende mitigerende maatregelen uit te voeren. Artikel 11 van de Flora- en faunawet verbiedt namelijk onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom een mitigatieplan opgesteld te worden.

6.6 Toetsing Flora- en faunawet huismussen

Artikel 11 van de Flora- en faunawet verbiedt onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Artikel 12 van de Flora- en faunawet verbiedt onder andere het eieren te zoeken, rapen, beschadigen of te vernielen.

Indien buiten het broedseizoen wordt gewerkt en het groen in deelgebied 2 behouden blijft dan zal de ingreep geen negatief effect hebben op huismussen.

6.7 Toetsing Flora- en faunawet steenmarter

Artikel 11 van de Flora- en faunawet verbiedt onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen.

In het plangebied zijn geen steenmarters waargenomen, daarom zal door de ingreep geen negatief effect op de steenmarter optreden.

De Flora- en faunawet zal dan ook niet tijdens de ingreep worden overtreden.

6.8 Toetsing Flora- en faunawet vissen

Artikel 11 van de Flora- en faunawet verbiedt onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Artikel 12 van de Flora- en faunawet verbiedt onder andere het eieren te zoeken, rapen, beschadigen of te vernielen.

In het plangebied zijn geen vissen waargenomen, daarom zal door de ingreep geen negatief effect op vissen optreden.

De Flora- en faunawet zal dan ook niet tijdens de ingreep worden overtreden.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

7.1.1 Vleermuizen

- Het plangebied fungeert als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger. Het betreft geen essentieel foerageergebied op grond van de lage aantallen vleermuizen in het plangebied.
- Gedurende het onderzoek werden er geen vliegroutes waargenomen. Het is waarschijnlijk dat geen essentiële vliegroutes in het plangebied aanwezig zijn.
- Gedurende het onderzoek zijn geen zomer- en of kraamverblijfplaatsen waargenomen.
- In het plangebied zijn meerdere paarverblijfplaatsen aanwezig. Doordat er weinig dieren in het plangebied aanwezig zijn zijn er geen aanwijzingen voor winterverblijfplaats voor grotere aantallen dieren.
- Om negatieve effecten op verblijfsplaatsen te voorkomen moeten voorafgaande aan de sloop mitigerende maatregelen worden getroffen.
- De ingreep zal geen negatief effect hebben op vliegroutes, omdat deze niet in het plangebied aanwezig zijn.
- In het plangebied zijn maar enkele foeragerende vleermuizen waargenomen, daaruit blijkt dat het plangebied geen essentieel foerageergebied betreft.
- Met het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de Flora- en faunawet overtreden.
- Omdat het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens het Vleermuisprotocol 2012 van de Gegevensautoriteit Natuur kan gesteld worden dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.

7.1.2 Huismussen

- In het plangebied zijn geen nesten van huismussen aanwezig.
- Het groen in de deelgebieden wordt gebruikt als slaapplek en foerageergebied.
- Voor het groen in deelgebied 1 zijn voldoende alternatieven in de directe omgeving. Het groen in deelgebied 2 blijft in eerste instantie behouden, omdat de situatie in principe ongewijzigd blijft.
- Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd dan

wordt tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden de Flora- en faunawet niet overtreden.

7.1.3 Steenmarter

- In het plangebied zijn geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van steenmarters aangetroffen.
- Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de Flora- en faunawet dan ook niet overtreden.

7.1.4 Vissen

- In het plangebied zijn geen beschermde vissen aangetroffen.
- Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de Flora- en faunawet dan ook niet overtreden.

7.2 Aanbevelingen

- Voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient een mitigatieplan opgesteld te worden waarmee de gunstige staat van instandhouding van de waargenomen soorten gewaarborgd blijft.
- Tijdens de inventarisaties is in deelgebied 1 in een muurtje bij een woning, gele helmbloem aangetroffen. Het is zeer aannemelijk dat deze uit de tuin komt van twee huizen verderop. Aangezien het in dit geval om een ontsnapte tuinplant gaat is hij niet door de Flora- en faunawet beschermd. Dit is waarschijnlijk ontstaan doordat de woningen leeg staan en de tuinen en muren niet meer worden onderhouden.

Echter voor de omgeving zou het mooi zijn als het muurtje zou worden verplaatst, zodat de plant behouden blijft.

8 Literatuurlijst

8.1 Literatuur

Broekhuizen, S. (et al.), 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dietz, C., Helversen O. von, & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Trion Natuur.

Dijk, van A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Gegevensautoriteit Natuur, 2009. Vleermuisprotocol.

[http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl/files/vleermuisprotocol_2012_24_februari_2012-1.aspx (25-07-2013)].

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil. 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (25-07-2013)].

Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: *Acta Chiropterologica*, 8(2): 391-401, 2006.

8.2 Websites

www.batecho.eu

www.hetInvloket.nl

www.telmee.nl

www.vleermuis.net

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Afbeelding 1. Voorkant schoolgebouw aan Sanne Hartmanstraat.

Afbeelding 2. Vijver gelegen in het midden van deelgebied 1.

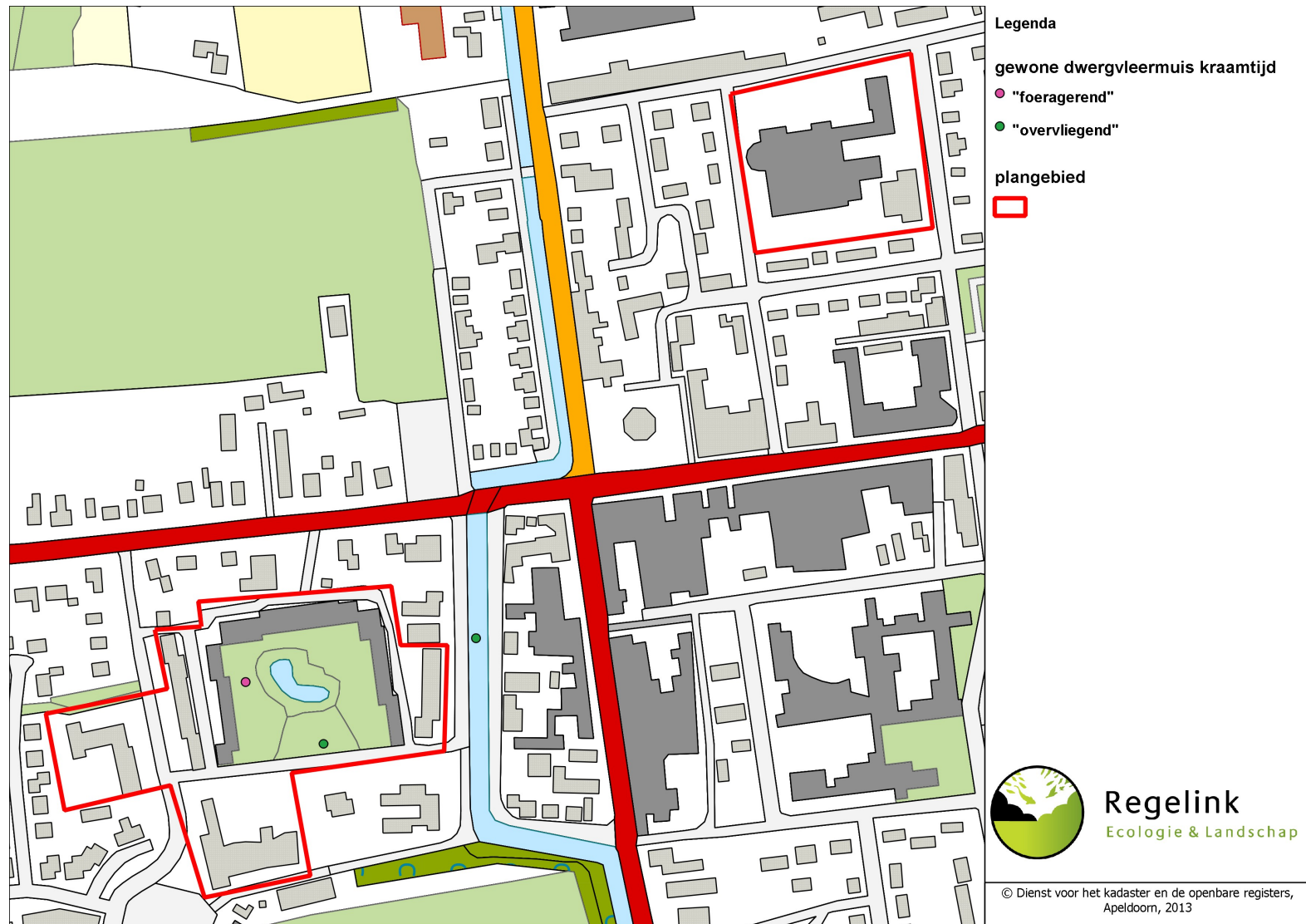

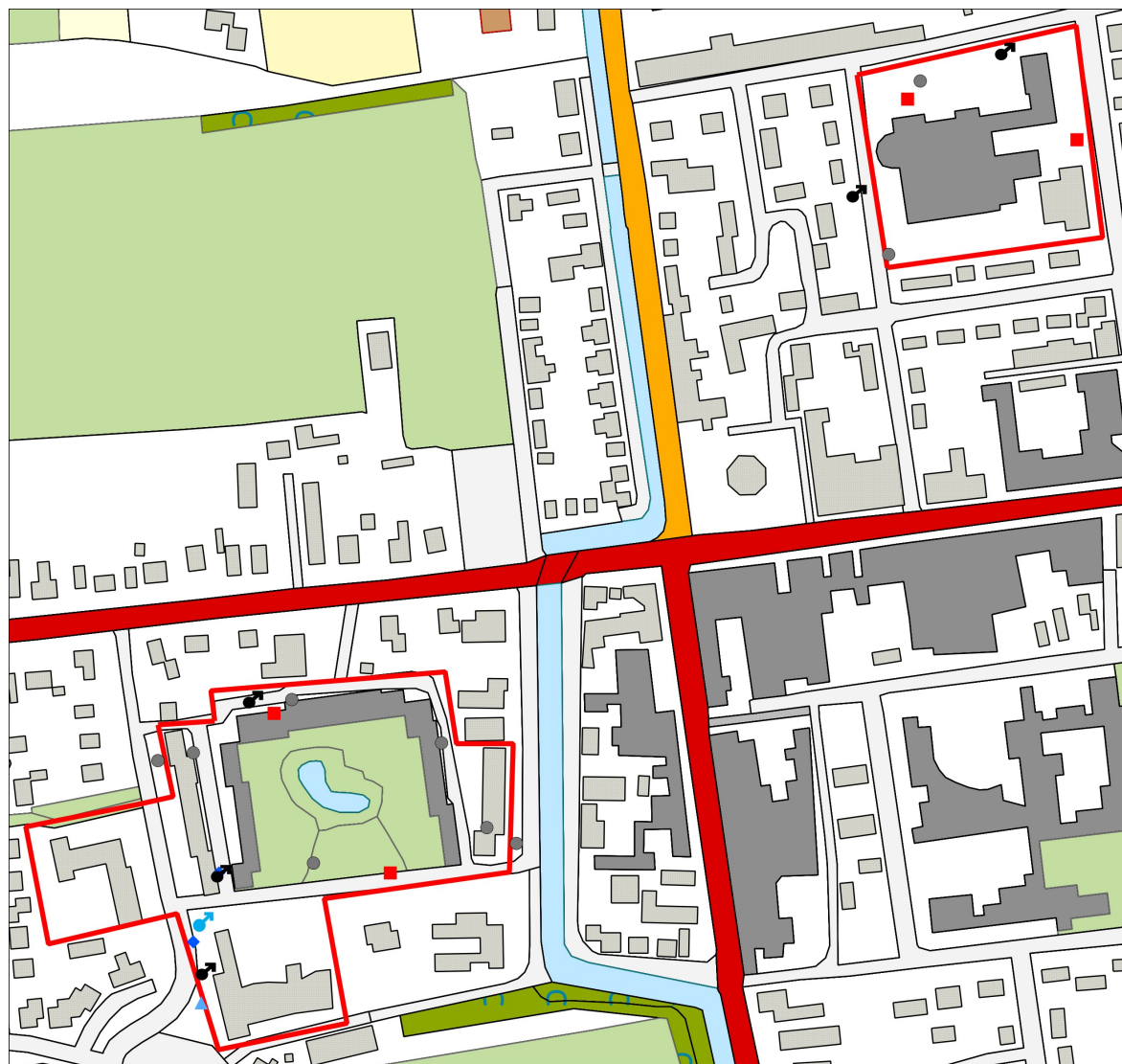
Afbeelding 3. Impressie van de woningen.

Afbeelding 4. Locatie waar een gewone dwergvleermuis baltzend is waargenomen.

Bijlage 2 Verspreidingskaarten

Legenda

vleermuizen paartijd

- ▲ Ruige dwergvleermuis - foeragerend
- ◆ Rosse vleermuis - foeragerend
- Laatvlieger - foeragerend
- Gewone dwergvleermuis - foeragerend
- ♂ Gewone dwergvleermuis - roepend
- ♂ Ruige dwergvleermuis - roepend

plangebied

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers,
Apeldoorn, 2013

Bijlage 3 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

A. Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

B. Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichting. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EZ) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

C. Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Een overzicht van goedgekeurde gedragscodes is te vinden op:

<http://www.hetInvloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/overzicht-van-gedragscodes-en-besluiten-flora-en-faunawet/overzicht-gedragscodes>.

Bijlage 4 Definities

Algemeen belang

Een object of locatie is voor vleermuizen van algemeen belang wanneer door het verdwijnen, verstoren of verslechteren ervan dit object of deze locatie (tijdelijk) voor een populatie (lokaal / regionaal / nationaal) wegvalt, maar hiermee de duurzame instandhouding van die populatie niet in gevaar komt.

Baltslocatie

Een locatie waar de functie baltsen is, en geen paarterritoria of paarverblijfplaatsen worden waargenomen.

Baltsroep

Sociaal geluid (roep) dat mannelijke vleermuizen gedurende de paartijd produceren met de functie om vrouwtjes te lokken en andere mannetjes af te weren. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Bijzonder belang

Een object of locatie is voor vleermuizen van bijzonder belang wanneer door het verdwijnen, verstoren of verslechteren ervan dit object of deze locatie (tijdelijk) voor een populatie (lokaal / regionaal / nationaal) wegvalt, en daarmee de duurzame instandhouding van die populatie in gevaar komt.

Compensatiemaatregelen

Maatregelen die blijvend negatief effecten van een ingreep op essentiële functies (vaste rust- of verblijfplaats, foerageergebied, vliegroute) van een of meerdere (soorten) vleermuizen opgevangent.

Contactroep

Onderdeel van de Baltsroep waarmee mannelijke vleermuizen reageren op andere vleermuizen die hun territorium binnenvliegen of een baltsplaats naderen.

Ecotoop (of landschapselement)

Het kleinste, ecologisch nog onderscheidbare gebied in een classificatiesysteem van landschappen. Het vertegenwoordigt een relatief homogene, ruimtelijke gebiedseenheid met eigenschappen voor het meten en vastleggen van de gebiedsstructuur, functie en verandering.

Foerageergebied

Gebied waarbinnen een soort foerageert.

Foerageren

Verzamelen van voedsel.

Inpassingsplanning / inpassingsplan

Planning / plan dat beschrijft hoe een ruimtelijke ontwikkeling in functies van het landschap en flora en fauna ingepast kan worden.

Kolonie

Sociaal samenhangende, genetisch verwante groep vrouwtjes (matriarchaal systeem) die in de loop van de verschillende seizoenen een netwerk aan verschillende verblijfplaatsen, vliegroutes en jachtgebieden gebruikt.

Kraamverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de zomer een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag) en de functie kramen is.

Migratieroute

Vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa.

Mitigatiemaatregelen

Maatregelen die dienen om een negatief effect van een ingreep op de vleermuizen zoveel mogelijk verzachten.

Paargebied

Gebied waarin een hoge concentratie aan paarterritoria of paarverblijfplaatsen ligt.

Paarlocatie (zwermlocatie)

Locatie waarvan de functie paren is.

Paarterritorium

Territorium waarbinnen een mannelijke vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes. Binnen een paarterritorium ligt de paarverblijfplaats.

Paarverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in voorjaar en/of najaar een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag) en de functie paren is.

(Lokale) populaties

Sociaal samenhangende, genetisch verwante groep vleermuizen van een soort (mannetjes en vrouwtjes) die gedurende de winter of de zomer in een bepaald gebied leven en waarbij uitwisseling met andere populaties voornamelijk door middel van migratie en/of op zwermlocaties plaatsvindt.

Rustplaats

Object waarin of waaraan een vleermuis gedurende de nacht rust, maar waarin of waaraan door die vleermuis niet de dag wordt doorgebracht.

Sociale geluiden

Geluiden die vleermuizen met hun stembanden produceren en die voornamelijk een rol spelen in de sociale interactie tussen dieren (in tegenstelling tot echolocatiegeluiden) en waarvan niet de specifieke functie (bijvoorbeeld De baltsroep) is vastgesteld.

Tussenverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de overgang van zomer- naar winterseizoen en winter- naar zomerseizoen een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag), de functie niet paarplaats is en welke dienst voor het overbruggen van afstand en/of tijd tussen de seizoenen.

Werfroep

Onderdeel van de Baltsroep waarmee mannetjes de locatie van hun territorium en/of baltsplaats kenbaar maken.

Winterverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de winter een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag) en de functie overwinteren is.

Verblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag), maar de functie onbekend is.

Vliegroute

Vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt.

Zomerverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de zomer (gedurende de kraamtijd) een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag), maar de functie niet kramen is of de functie onbekend is.

Zwermen

Gedrag dat veel vleermuissoorten vertonen voordat zij een verblijfplaats binnenvliegen en dat zich kenmerkt door het herhaaldelijk naderen (aanvliegen) van de toegang van de verblijfplaats zonder deze definitief te betreden.

Zwermlocatie

Locatie waar dieren in herfst of voorjaar zwermen (vaak bij of in
winterverblijfplaatsen).